

СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“

Рокъ VI.

Мт. Кармель, Па. Четвергъ 10-го Лютого 1898.

Число 6.

Календарь.

10	Ч.	Июль
11	П.	ТРЕХЪ СВЯТЫТЕЛЕЙ
12	С.	Карл. Юлианъ
13	П.	БЛУДИ СЫНА. Предпр. Срт.
14	П.	СТРЕТЕНІЕ ГОСП.
15	С.	Св. Св. Апп.
16	С.	Мисдоръ. Ісадоръ

Змѣстъ.

Изъ судового салъ. — Дробный фейлетонъ. — Вѣсти изъ Америки. — Новинки. — Вѣсти робитничіе. — Де-що цѣкавое. — Переписка редакціи. — Заплатки за „С. Ободу.“ — Фейлетонъ: Якъ панъ с.б.б. бѣды шукавъ. — Honolulu. — Оголошеня.

УВАГА.

Хотячй приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. George Chylak
OLYRHANT, PA.

И увѣдомлять секретара по дѣ адресу.

Rev. John Ardan
P. O. Box 418
OLYRHANT, PA.

ИЗЪ СУДОВОЙ САЛЪ.

Шерифъ Мартинъ шордерца робитничковъ.

(Управованіе спеціального корреспондента „Свободы.“)

Wilkes-Barre, Pa. 1. лютого 1898.

Въ судовый салъ такъ нѣдавно народомъ, що ажъ по вѣнкахъ порозѣдали ся. — На корридорахъ, на дворѣ тлумы народу збрало ся помимо великой студени.

На будучій засѣданіи вступити до салъ лишь адвокаты, свѣдковъ, судіевъ присяжныхъ и репрезентантовъ прессы.

Вѣ американскій великій газеты повисылали своихъ корреспондентовъ. Только того письменного народу нагромоздило ся, що декотры не можуть знайти мѣста до писаня.

Губернеръ Пенсилваніи и секретаръ стану Шерманъ

выслали своихъ стенографовъ. Представитель австроргорского правительства адвокатъ Коксъ изъ Филадельфій сидитъ такожъ въ салъ. Вонъ мае по скѣченіи процессъ жадити водшкодовавъ водъ Пенсилваніи для свѣротъ и вдовъ замордованныхъ.

Президеудія Woodward. Адвокатовъ безъ числа — шерифа боронитъ славный адвокатъ Lenahan.

Свѣдки зобрало ся въ салъ. Они представляютъ сумну, пригноблячу картину. Збѣдженъ, нужденъ, зъ невыносимыи ще ранами, жертвы капитализму. Вдовы и сироты голодны, нужденны, якъ бы доказы добробыту американского. Нѣмъ выльосовано судіевъ присяжныхъ была вже в година. Засѣдане замкнено.

Кромъ Мартина, засѣло на лавѣ обжалованныхъ 56 вѣспомордерцѣвъ. — Двохъ вѣткло зъ Америкы. Одинъ зъ нихъ копае золото въ полудневоі Африцѣ.

Дня 2 лютого.

Нынѣ не пустили полицмены анѣ одного робитника до салъ судовои. У кого лишь побачили черной руки, не повзляли вступу до салъ. За те панки рѣжного рода порозѣдали ся выгодно. — Мартинъ мае вызываючу мінуну, якъ бы вже теперъ був певный побѣды. Найславнѣйшіи адвокаты боронятъ его — властво не его, але тыхъ вѣхъ череватыхъ вугляныхъ бароновъ. Говорятъ, що паны водъ вугля дали адвокатамъ \$75,000. Не велика сума. Они распоряджуютъ сумою \$100,000,000.

Судіевъ присяжныхъ вже вѣхъ выльосовали. Вѣ въ Америкѣ уродженъ, а по ихъ пыскахъ видно, що не дуже они прихильны робитникамъ. Навѣть декотры заявили, що суть ворогами.

Судія Woodward не позволяе адвокатамъ довго говорить — поспѣхъ и трактване справы зъ легка, зъ верхи, видно на кождомъ крѣцѣ. Завтра настуае зъ порядку актъ оскарженія и переслухане свѣдковъ. Вѣхъ 279 свѣдковъ мае бути переслуханныхъ.

Дня 3. лютого.

Публичный оскаржитель John Mc Gahen отворивъ засѣдане промовою до судіевъ присяжныхъ, маркуючи, що сей процессъ мае велике значѣне. На подставѣ того, думае оскаржитель, що судіи присяжны справедливо, безъ нѣякого упредженія, рѣшатъ справу, чи вольно робитникамъ на американскій земля, безъ оружнымъ, въ спокою ходити по улицяхъ. Чи вольно шерифови мордовати людей, котры нѣчимъ не причинили ся до заколочена вѣткло зъ Америкы. Дальше розказуе оскаржитель знау намъ исторію рѣзніи латимерской и, кончачи свое оскаржене, назвавъ поведење оскарженныхъ ганьбою для цивилизаціи.

Першій свѣдокъ Андрей Елвартъ, страйкеръ, подъ присягою зѣзнае, що бачивъ, якъ застрѣлено Михала Чесняка. Кто его застрѣливъ, вонъ не годенъ сказати. Страйкеры спокойны безъ сружія матеровали. Стрѣляне трвало три минуты. Потѣмъ вѣ т мордерцѣ, що стрѣляли на робитниковъ, повѣдали въ кариты, що на нихъ чекали, а распорошеній страйкеры порозѣдали ся. 18 труповъ и богато раненыхъ остало на пляду.

Публичный оскаржитель звертае увагу на вѣ тй погрозы шерифа и панковъ. Напр. „Мы побачимо, що въ Лятимеръ мы годны зробити!“

Другій увавивъ ся: „Я сподѣю ся шѣсть трупомъ положить.“ Иншій зновъ безцельно говоривъ: „Я не знаю по що насъ шерифъ возить цѣлый день сюды и туды, если мы анѣ одного зъ тыхъ злодѣевъ не можемо застрѣлити.“ — Ясно, якъ на долони, що цѣла та рѣзня была впередъ углянована — Оскарженій мають по кишеньныхъ револьверы въ судовый салъ!

(Дальше буде.)

Дробный фейлетонъ.

(Органическое разложение. — Свщ. I. Маларевскій подвизается. — Новый подвизъ о. Гр. Грушка. — Нашъ милый „А. Р. Вѣстникъ“.)

Протоереи А. Товтъ написавъ не злу статью въ „Ам. Пр. Вѣстнику“ на тематъ „Органическое разложение.“ Мы мусимо признати, що деякі его уваги навѣть быстроумны, а взагалѣ здраждае сей чоловікъ силне и детальнѣе интересоване ся церковно-американскими русскими справами. Одна мѣжъ иншими хитра премісса въ его посланю. Авторъ выходитъ зъ того становища, що цѣла суть зла въ невѣдраныхъ нашихъ церковныхъ обстоятельствахъ — се униа. Се абсолютно мыльный поглядъ. Униа ту нѣ при чѣмъ. Униа собѣ униєю, православіе собѣ православіемъ, а римо-католики собѣ римо-католиками. Головна вина нашихъ теперѣшныхъ церковныхъ хрѣй, то хаичивость и несвѣдомость положена священниковъ, що именууютъ ся бути першими апостолами Амер. руской церкви (двип: Greenland) и нездорѣлость народа. Були бы тй священники инши, бувъ бы той народъ тогда вже иншій, хоть бы такій, якъ теперъ, а и були бы нашій нынѣшній

вѣдновны иншій. А впрѣчѣмъ, чи-жъ виноваты ты одну або другу сторону? Яке приготоване для Америки привезли зъ собою священники, приѣхавшій зъ краю? Що було жадати водъ народа, котрый навѣть читати не вмѣе? Якъ вмѣли обѣ стороны такъ робили, а пожеже грошѣ ще найлекше навчати ся раховати, отже священники мали грошѣ и раховали, а народъ богато не потребувавъ, тай було вдоволений. На разумныхъ людей можъ-бы было въ корени зарадити злomu: нема у насъ попертя водъ властей, мы зробимъ саміи собѣ власть — и концецъ. Нынѣ вже нашій „property“ церковній творили бы одно тѣло добре и сильно зорганізоване и на той то властне матеріальной подставѣ мы могли бы оперти свою егзистенцію, не оглядаючись нѣ на кого, анѣ на нѣчо. Есть нынѣ лихо, се фактъ. А дежъ того лиха нема? Погляньте, отче протоерею, кольканийцятъ лѣтъ на San Francisco? Пригадайте собѣ Шентонъ, Bridgerport, а може и другій вашій благодати. Только у насъ робить ся тыхцемъ, по разрѣшенію, а у насъ явно. Най вариться, мучитъ переварити ся. Шумовины збере ся, чиста вода остане. Та же зъ того абсолютно не выходитъ, щобъ народъ из-за того лиха горнувъ ся на православіе. Православіе нѣчимъ не рѣзнити ся водъ католицизму и се абсолютизмъ и то абсолютизмъ. Православна епархія жадае водъ народу церковныхъ „property“, католицка такожь, якажъ рѣзниця? Скажѣтъ дані, якы бы тягнули нашъ народъ до православія, якій благодати его тамъ чекають? Та ваша стереотипна фраза: то наша прадѣдна вѣра. Говорене.

Якъ бысьмо почали шукати за прадѣдными вѣрами, то хибя мусѣли-бысьмо дойти ажъ до поганства. Тота тараконъ була наша прадѣдна вѣра, ще навѣть старша, якъ православіе. А у Нѣмцѣвъ такожь колись панувавъ католицизмъ, а они нынѣ протестанты въ найбольшой части и не въ думцѣ имъ покликувати ся на ихъ прадѣдну-католицку вѣру. Нѣ, народъ вже думае въ Америкѣ, а якъ думае, то певно до православія не побѣгне. Та ще при конци о. протоереи зробивъ намъ только чести, що назвавъ насъ социалистами. Славно! А мы того не знали. Якы мы тамъ е, то е, менче о назву, але будьте переконаній, отче протоерею, що мы такъ широ служимъ нашему народови, якъ лише можуть люде, котры, по своей ширости, хтѣли бы своему народови якъ найлѣпше служити!

О. I. Маларевскій подвизавъ ся манушого року може найбольше зѣ вѣхъ подвизниковъ, навѣть больше, якъ о. Гр. Грушка.

Сежъ прецѣ не жартъ переѣхати зъ Minneapolis до Winnipeg, по дорожѣ вступити до Stuartburn, а водтакъ поѣхати ажъ до Yorkton, тамъ побачити колькохъ мужиковъ, тай назадъ вернути. Правда дорога до Yorkton мае бути паскудна — 75 миль фѣрою, але то мурѣйшій то только 25 миль фѣрою ѣде, а то проче все колѣями и колѣями. Чи-жъ се не подвизъ? Та ще до того 1500 православного народа зловивъ въ свою сѣтку „property“, католицка такожь, якажъ рѣзниця? Скажѣтъ дані, якы бы тягнули нашъ народъ до православія, якій благодати его тамъ чекають? Та ваша стереотипна фраза: то наша прадѣдна вѣра. Говорене.

що значить спѣсѣбъ кооперационный въ Канадѣ. О. Маларевскому здае ся, що якъ вонъ приѣде еще разъ до Stuartburn, якъ стане собѣ коло Миллера, якъ свисне, а ты вже сотки душъ коло него тай до ногъ: спасай насъ батюшка, мы православныи и только при тобѣ стоимъ и стоять будемо. Sancta simplicitas! Почекайте, побачите. Треба знати душу нашего бѣдного мужика, а вы его не знаете, думаете, що се російскій мужикъ! Нѣ, се Малоросъ, а о томъ, що вонъ Малоросъ, повинны вы добре памятити. Я властво незнаю, о що ту сварити ся и кидати на себе громы? О. Дмитровъ заступавъ свою справу, о. Маларевскій свою, одже оба выповняли свои обовязки, справа була бы скѣченна. Росходить ся только о то, що о. Маларевскій богато брехнѣ написавъ. — Напр. пише о. Мал., що о. Дмитровъ ѣздивъ до Beaver Hills и Saltcoats и тамъ православныхъ крестивъ, погребавъ, а навѣть цмента-рѣ посвятивовавъ. Та нѣчого не було злого, та що-жъ священникъ мае робити, якъ приѣде на колонію? Только въ томъ заходить одна дуже важна рѣчь, що о. Дмитровъ на тыхъ колоніяхъ нѣколи въ своимъ житю не бувъ, а телефоничного полученя зъ Winnipeg тамтуды нема. По що-жъ такъ безгранично брехати? А прецѣ брехня не людемъ не только зъ рясою, але навѣть зъ бороодою нѣ. Найлѣпше ще подобавъ ся менѣ о. Грушка. Сей чоловікъ вже цѣлкомъ подалъ ся на крамара. У него всео купити, — почавши водъ „10 заповѣдей божихъ для православныхъ“.

(Продовженя на другой сторонѣ.)

ЯКЪ ПАНЪ СОБѢ БѣДЫ ШУКАВЪ,

Казка
ИВАНА ФРАНКА.

(Дальше.)

VI.

Вже починало днѣти, коли панъ пробудивъ ся зѣ своего тяжкого омятѣна. Сутѣнь стояла доволка. Отуманеный вонъ лежавъ ще и помалу почавъ пригадувати, Темній спомны якихъ страшныхъ сновъ миготѣли въ его душѣ. Подѣвѣвъ голову, щобы оглянути ся доволка, та нѣчого не могъ побачити кромѣ тѣснои, сѣброи, квадратной шпари надъ своею головою — маленького вѣконця хлопской хаты. Опустивъ голову и вдаривъ ся о тверду, холодну землю. И наразъ почувъ холодъ въ цѣломъ тѣлѣ и бѣлы, утому и непевнѣсть помѣшану зѣ страхомъ, якъ чоловікъ, що будить ся зѣ летаргу — въ темномъ и тѣсномъ гробѣ.

Въ томъ якійсь голосъ перервавъ гробову тишину, голосъ страшный, хоча ледво чутный: тихій, останный стогонъ коначого въ тижкахъ боляхъ, стогонъ, въ котромъ ще разъ проблесло цѣле жите повне терпѣня, болѣвъ в глухой роздуки.

— Грыцю! Грыцю! — клякавъ сей голосъ остатными зусилемъ перегнанныхъ и выплюванныхъ легкихъ.

Якась невыяснена сила понхнула пана. Въ одной секундѣ зорвавъ ся зъ твердой своей постель, чтобы бѣгти на сей покликъ. Якъ шаленый оглядавъ доволка, пригадувавъ щось, але

нѣчого выразно не могъ пригадати. Передъ собою бачивъ велику глиняну пѣчь зъ розвалеными челюстями и надбитымъ глинянымъ горшкомъ, бачивъ брудный, глиною помазанный стѣны и малій вѣконця, бачивъ деревяну полицю зъ мисками. Все те бачивъ при слабѣмъ блиску сходящого сонця, що продиравъ ся крѣзь мутній швы, але все те выдавало ся ему сномъ, страшнымъ, горячковымъ привидомъ. Правою рукою вхопавъ себе за лѣву руку, чтобы перекопати ся, чи то сонъ, чи ява — але наразъ задрожавъ, дѣткнувши ся власного тѣла. Ему выдадо ся, що дѣткнувъ ся чогось чужого. Рука была груба, зчорняла водъ гною и цѣпа, порепана, повна шрамовъ и бородавокъ. Поднѣсь еѣ до свѣтла — страхъ страшный! Поднѣсь другу — друга ще горна. Поглянувъ на себе — на нѣмъ была нужденна хлопска полотнянка, а подъ нею груба зрѣбна сорочка, перевязана лькомъ замѣсць пояса.

Зновъ голосъ страшнѣйшій водъ першого. Зъ разу нѣбы початокъ якоїсь глубокой и болючой щикавки, а потому кашель, сухой, довгий, невтпимый, що рвалъ груди и запиравъ духъ, що стискавъ сердце слухача зѣльзыными клѣщами.

Громъ, котрый ударивъ о десять кроковъ водъ него, не бувъ бы его такъ перестрашивъ, якъ той страшный кашель, що розплавъ ся цѣлою каскадою проразливыхъ голосѣвъ, переходящъ у свистъ, у глубоке харкотане, переставъ в на ново повертавъ и здавало ся, що конця мати не буде. Подъ вражѣнемъ тыхъ тоновъ панъ стоявъ на середѣ хаты якъ остовапый, не важучи ся навѣть звернути очей въ той бѣкъ, водки она выходили.

Вконци кашель утихъ. И звѣльна, нѣбы пертый якось непоборимою силою панъ обернувъ очы въ той бѣкъ. Цѣле его ество тремтѣло, вонъ чувъ что мусѣтъ побачити щось страшное, щось такое чого ще нѣколи въ своимъ житю не бачивъ. Та коли поглядъ его упавъ на пошковый, дрожащій въ передсмертныхъ судорогахъ костякъ невѣсты, на повъ голый, водкрытый зъ брудной плахты, зѣ спраглыми устами и палающими водъ горячка очима, у него вернула память. Згадавъ усе: де вонъ и хто его тутъ завѣвъ и по що? Згадавъ, що бачивъ сесю невѣсту вчора, пригадавъ навѣть свои дикі, немилосерныи слова: „була ніячка и нероба, а теперъ умирае на сухоты“ — але вѣтъ тй згадки, хочъ ясныи выразныи и логично зъ собою повязаныи, выдали ся ему чимось такъ далекимъ, такъ давнымъ, що зѣр его душѣ нѣбы черезъ величезный темный лрь заледво сягавъ до нихъ, на тамтой бѣкъ. Мѣжъ тымъ, що було вчора, а тымъ, що е нынѣ, лежала велика, неперебута, холодомъ зѣвауча пропасть. Що було на ея днѣ — вонъ не бачивъ и не пробувавъ навѣть водгадати; здавало ся, що хтось на вѣки заборонивъ ему заглядати на дно той пропасти. А прецѣнь въ нутрѣ своимъ вонъ чувъ, що вонъ той самъ, що бувъ вчора, що мае той самъ засѣбъ вѣдомостей и поглядѣвъ. Лише въ сердци своимъ чувъ змѣну. Здавало ся, що тамъ наразъ хтось розпанахавъ якусь заслопу, по за котрою сразу водкрывъ ся цѣлый новый свѣтъ, якого вонъ доси ще не бачивъ. Якась дивне, всепроникающе свѣтло поплыло зъ того нового свѣта и наповнило цѣлу его истогу. Не было се свѣтло тихе, погодне, що вызывае усмѣхъ радости або мрпн чутливосту, але якась палке, дошкульне свѣтло, що

болочо тремтѣло по нервахъ, болочо шарпало цѣле его ество, попыхало до стражденного походу по якоїсь тяжкой, тернистой дорожѣ.

И власне въ томъ сердечномъ ясновидѣнню было те страшне, що вонъ побачивъ теперѣ въ лица, въ очахъ, въ постати коначого костяка-невѣсты, а чого не бачивъ вчора. Цѣле ея жате, цѣле пасмо терпѣня, униженъ и недостатковъ, що зложилъ ся на те, чтобы зъ гарной, веселой, живои дѣвичины зробити те, що тутъ лежало, стогнало и вило ея въ болю передъ нимъ на нужденной берлозѣ, — все те ясно въ одной хвали стануло передъ очима его душѣ. Ебѣнь знавъ еѣ водъ давна, водъ дитинства. Отецъ его взявъ еѣ зъ села до двора, чтобы нянчить его сына. Ея кругле, румяне, усмѣхнуте лице зъ черными якъ терень очима — се перша выразна згадка зъ его дитячого вѣку. Довгий, тужливый пѣснѣй, що она спѣвала тихимъ але звучнымъ голосомъ, колысали его до сну, уносили на рожевыхъ хвлячахъ въ якусь чудесну, зачаровану краину, пону свѣтла, зелени и запаху. До неи било его дитяче сердце першимъ, щирымъ привязанемъ, бо матери своей вонъ цѣлкомъ не знавъ и не памятавъ — умерла въ тыжденъ по его народѣнню.

И наразъ якійсь и чутный вихоръ перелетѣвъ могучими крылами понадъ его вѣтцѣвского палатку по кутахъ. Хоча очевидно старала ся, чтобы паничъ не бачивъ ея слѣзъ, та паничъ бачивъ ихъ часто. Чувавъ якась живій розмовы вѣтца зъ Ганною, по котрыхъ она выходила зъ покою зъ червонымъ водъ слѣзъ лицемъ. Въ конци зачудувавъ ся не мало, коли Ганна щезла зъ палаты. Тихцемъ выдано еѣ замужъ за

„SVOBODA“
(LIBERTY)
Weekly Paper.

The only Russian political newspaper published in this country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All communications should be addressed to:

„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата річна 2.00
До старого краю..... 3.00

Всѣ дописи в грошѣ про-
симъ высылати поъ адресу:

То „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЪ ЦО
ТЪЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЬ.

Entered the post office at
Mt. Carmel, Pa. as second
class mail matter.

Купуйте книжки!

Въ редакціи „Свободы“
можно достати слѣду-
ющіи книжки:

Канадійска Русь

Написавъ Н. Дмитровъ
ЦѢНА 10 цит.

Якъ чортъ заслуживъ
кусника хлѣба.
ЦѢНА 10 цит.

Образки зъ Америки.
Написавъ Бузьло.
ЦѢНА 10 цит.

Народный рухъ Ав-
стро-Угорскихъ Ру-
синовъ Ч. І.
Написавъ М. Павлицъ.
ЦѢНА 15 цит.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ“.

(Продовжане зб сторони першов)

котрий були друковані въ „Свободѣ“ 1895 р. а скѣнчи- шип на тымъ балабухахъ, що недавно зафундовавъ о. Груш- ка дѣтямъ на Рождество Христове. Зъ власної скуд- ноп пенсії зафундовавъ. — Ваше Преосвященство, под- виспѣть о. Грушкѣ пенсію! — Нѣ, не вѣщѣ потрібнѣ рѣчь можна купити у о. Грушки. Вийшла ему зб складу честь — вѣщѣ сѣ розпродавъ ще тогды, якъ мешкавъ надъ рѣчкою. Вѣ- дачиско подвизае ся, якъ може. Навѣтъ на Сиберию людей зъ Америки высла- влявъ бы, а ту пенсію таки не подвизають.

Про нашъ милый „А. Р. Вѣстникъ“ вѣдъ нашего мило- го „Соединенія“ нѣчого не напишу вамъ, бо нѣчо- го про него не знаю. Вѣщѣ нѣчого не пише, буквально нѣчого, хотъ выходитъ цо тыжня навѣтъ. Хотъ бы бувъ про „общій интересъ“ и сего року писавъ — а и то нѣ. Тай то немала штука нѣбы щось писати, а властиво нѣчого не писати.

СРЕСТАТОР.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

ДОШІСЬ.

Olyphant, Pa. Febr. 2, 1898.

Свого часу було написано въ „Свободѣ“, цо газета „Свѣтъ“ выходитъ на „коро- вичій“ улицѣ въ Oldforge, Pa. О. Грушка протестувавъ сильно противъ сему и ка- завъ, цо улица тая называе ся не королица, але Church Street, с. е. церковна. — Мы сразу повѣрили, але не на довго, бо скоро лицъ прочитали друге число „Свѣ- та“, цо сейчасъ стало на- мясно, цо газета така не може выходить на улицѣ церков- ной, близко храму божого, але цо найменше на „коро- вичій“, если вже не „с.....“ А чому? — послушайте.

Дня 11. января 1898 р. устроила руска читальня въ Олифантѣ баль. Часъ той выбрано тому, цо того са- мого дня мала водбути ся Олифантѣ повѣрочна конвен- ція „Союза“, отже кромѣ своихъ людей на бало могли бути еще чужосторонній лю- де и священники и такъ могли один другийхъ позна- ти, поговорити зъ собою и забавити ся. Кромѣ забавы однакъ, читальники наші урадили собѣ, цо буде еще

маленькій вечерокъ зъ де- кляціями, спѣвамп и бе- сѣдами. И справдѣ вечерокъ такий бувъ и удавъ ся якъ не можна лѣпше, зъ тымъ хіба виняткомъ, цо няного дописувателя „Свѣта“ А. Шоста кумъ Кобанъ выки- нувъ за дверѣ за неприлич- не заховуванє ся. На вечер- ку промавлял зъ гостей: оо. Подгорецкій, Бончевскій, Макаръ, Дмитровъ, д-ръ Шлюпасъ и п. М. Демчко. Вѣщѣ они говорили о спра- вахъ интересующихъ живо нашего руского робѣтника, а не о „Свободѣ“ и „Союзѣ“. Вѣщѣ они говорили по руски, кромѣ д-ра Шлюпаса. Д-ръ Шлюпасъ, звѣстный на цѣлу околицю докторъ и великій прихильникъ робучого на- рода, говоривъ по польски, але лишь тому, цо еслибъ бувъ говоривъ по англійски, нѣмецки, або литовски, то певно нѣхто зъ нашихъ лю- дей, анѣ навѣтъ А. Шостъ его не розумѣвъ бы.

Отъ и такий бувъ той баль и вечерокъ, а цо такий бувъ, а не иншій, то мы можемо на тоє не одентъ, але сотки подписовъ представити. Тымчасомъ цо пише о томъ вѣщѣ о. Грушка?

ПИСИЕ:

1. Цо баль урядивъ „Союзъ“, а не читаль- ня — а се брехня.
2. Цо спроваджено со- бѣ поляка, чи жидъ якогось пройдисвѣ- та, цобы той бесѣду говоривъ по поль- ски. — Се не бувъ Пе- лякъ, жидъ, анѣ пройди- свѣтъ, але нашъ гѣсть, го- раций литовскій патриотъ, котрого Поляки радѣ-бъ въ ложцѣ воды утопити — и прихильникъ робѣтни- ковъ.
3. Цо Андр. Шостъ во все услышаніе щось тамъ говоривъ — мѣжь тымъ, якъ вѣщѣ язы- комъ не могъ навѣтъ до- бре обертаги.
4. Цо „польскій“ мов- ця за гикавъ ся в иновъ его выкидати — а се таки ложъ, бо А. Шоста выкинувъ кумъ Кобанъ.
5. Цо священники по- пивши ся, цѣлували ся зъ робѣтниками. — Хто якъ хто, але о. Груш- ка до шикѣвъ нѣкому до- ганяти немає права — тай люде видѣли, які свя- щенники були пивні. А если-бъ и цѣлували ся —

чого не було — то и такъ не було бы нѣчо въ томъ злого. Адже-жъ о. Груш- ка, яко православный свя- щенникъ, такожь цѣлуе ся зъ народомъ и то не лишь зъ робѣтниками, але и робѣтницами...

6. Цо хтось тамъ на баль выдиравъ лю- дямъ Бога, чи вѣру въ Бога. — Мы о томъ нѣчого не знаемо, анѣ нѣчого такого не видѣли, а знаемо лишь то, цо каждый, цо прійшовъ зъ бало, мавъ и дальше вѣру въ Бога и свого Бога въ сердци. Хіба цо А. Шостъ не прійвѣсь домѣвъ своего „бога“, але то вже друга справа. Но кочне мусѣвъ ему хтось на бало его „бога“ выдерти — вѣщѣ могъ стратити его еще „во время оно“, коли ко- лектувавъ на руску цер- ковь въ Олифантѣ.

Ну и скажѣтъ теперь добрый люде, чи може така газета, цо лишь брехню пише и людей невинно бо- лотомъ обкидуе, выходити на церковной улицѣ? Мы думаемо цо нѣ, та цо та- кой газетѣ найводповѣднѣй- ше мѣсце коровьячя улиця, а то тымъ больше, цо такъ А. Ш. якъ и о. Грушка знали добре, цо то неправ- да, цо они написали, але написали тоє умысно для- того, цобы нась передъ людьми, цо мешкають на дальшихъ плеизахъ и на бало не були, очернить и болотомъ обкинути.

Наконецъ скажемо, цо дуже прикро намъ було то все писати, тымъ больше, цо въ тую справу замѣна- ный А. Ш., братъ Методій Шоста, нашего дуже добро- го и чесного патриота, цо и до читальнѣ и до брат- ства и до хору належать. Але цо робити — коли нась за языки ягнутъ, мусимо водповѣдати и то чисту прав- ду, хотъ бы и на рѣдного тата.

Въ имени руского читальнѣ им. Марк. Шашкевича въ Olyphant, Pa.

Ив. Арданъ, — **Анд. Пижъ**,
голова, секретарь.

Зъ Mc Adoo, Pa.
Дня 20 декабря 1897 р. галицкій Русины въ Mc Adoo, Pa. заложили спомогающе Братство им. „Покровы Пр. Богородици“, котрого майже все члены вписали ся до „Р. Н. Союза.“ — Щастъ Боже новымъ братьямъ!

НОВИНКИ.

**Бавкетъ панѣвъ фабрика-
тѣвъ.**

Панове фабриканты уря- дили собѣ въ Нью Йорку свою рѣчну конвенцію, на котру запросили собѣ такожь пре- зидента McKinley-а.

Мѣжь иншими поставили ти папы резолюцію, котра естъ скаргою на велике о- податкованє фабрикъ. Розу- мѣе ся, цо ту резолюцію приняли все присутній бо- гачѣ зъ ентузіазмомъ.

Вечеромъ того дня вод- бувъ ся бавкетъ въ Валь- дорфъ Асторія готелю, на котромъ перше слово, якъ пристовѣтъ, забравъ нашъ ми- лый президентъ McKinley. Вѣщѣ хотъ не великій бесѣдникъ, однакъ потрафивъ на стѣлько сказати, цо те- перъ всюды по Спол. Дер- жавамъ пануе добробытъ и ще навѣтъ лѣпшій часъ бу- дуть якъ теперь, только тре- ба троха вычекати.

Другй панове балакали при добромъ пампанѣ о своей великодушности для робѣтниківъ, такъ якъ ко- лѣсь шляхта польска не мо- гла нахвалити себе по сей- микахъ, яка то она добра для своихъ подданныхъ, цо имъ панцину роблять. Го- ворено такожь про робѣт- ничій організацію, розумѣе ся, якъ про вовковъ, цо хочуть вѣщѣ красти. Зачи- нають теперь вже говорити про робѣтниківъ, цо добре. До недавна анѣ словомъ не спомнули про тыхъ чорныхъ невѣдльничковъ. — Ану най робѣтники запрасятъ прези- дента на свою конвенцію, чи прійде? Якъ бы его ро- бѣтники поставили прези- дентомъ, то мусѣвъ бы прій- хати, якъ теперь мусѣвъ показати ся передъ богаты- ми фабрикантами.

Утоувѣ.

Зъ понедѣлка на второкъ, 25. сѣчня, въ ночи, корабель „Tillie“, котрый вѣщѣ аму- ницію на Кубу и вѣдъ яко- гось часу выслугувавъ ся повстанцямъ — затонувъ. Уратовали ся 19. моряковъ и Кубанецъ, а 4 Кубанцѣ ли- шили ся пильнувати пороху на днѣ моря. Кубанцѣ кажуть, цо на кораблі мусѣвъ на- ходити ся зрадникъ — по нашому „хрунь“, бо передъ водвѣдомъ зъ порту кора- бель оглядали и знайшли его въ добромъ станѣ.

Християнъ мордуютъ.

Ще не притихли вѣсти про рѣзню Ворменъ-Хри- стиянъ Турками, а вже на- ходять новы зъ Перзіи. Ото Иванъ Бадель, студентъ од- ного зъ американскихъ у- ниверситетѣвъ, родомъ зъ Перзіи, отримавъ зъ вѣщѣ нѣвъщѣ, цо Магометаны выдали святу войну хри- стиянамъ. Послѣдній скоро- нили ся въ российскомъ кон- зулятѣ. Намѣнникъ околи- цѣ выславъ войско для у- спокоєня, але се не помо- гло. Гей, гей! Коля то пер- шій чоловікъ по Возѣ, ихъ пророкъ Магомедъ, подасть своимъ вѣрнымъ пробку больше религіиной терпи- мости и розуму?

Бити трамповѣ.

Въ одномъ county, въ Пен- сильвеніи, зойшли ся фар- меры на вѣще и ухвалили кожного трампа, цо покаже ся въ нихъ, казати выпрова- дити за границу, а якъ бы зновъ показавъ ся, порядно вытребати. Добре таке ба- лалаки сытому фермерови, але колько то нынѣ въ Аме- рицѣ бѣдного народу, цо немає де головы склонити, нѣ звѣдки кавалка хлѣба роздобути. Колясь Jefferson сказавъ: „Я анѣ на улицяхъ мѣсть сего краю, анѣ по дорогахъ нѣколи анѣ одного жербручого Американця не бачивъ.“ Нынѣ вже жербра- ютъ не только просты ро- бѣтники, але и ученй люде. Занятія нема, хлѣба нема — нѣчого не лишаєсь, хіба жербрати.

Тѣшатъ ся.

Американскій фабричний свѣтъ ликовствує, цо про- дукція желѣза въ Сполуч. Державамъ нѣколи не була велика якъ въ минувшомъ році. Въ 1897 р. выпро- дуквано 9,639,825, тонъ, отже о 200,000 тонъ больше по- надъ дотеперѣшню наиболь- шу цифру. Тѣшатъ ся па- ничѣ, але забули, цо те желѣзо выпродуковали ро- бѣтники, котрымъ нѣколи такъ лихо не плачено якъ въ роцѣ минувшомъ.

\$10,000 ЗА ГОЛОСЪ.
John C. Otis, зъ Cincinnati, зѣзнавъ передъ комісією, ко- тра має провѣрати подѣлу- ства при выборѣ републи- канского боеа М. Ганни, цо ему за голосъ офѣрровали 10 тысячю долларѣвъ. Въ той цѣлой брудной петоріи має бути вмѣшаний и пре- зидентъ McKinley.

**Грѣшникъ въ „Ивановѣ
хатѣ“.**

Троянъ, редакторъ одногъ нѣмецкой газеты, за образу пруского цѣсаря зѣставъ 25. сѣчня засуджений на 2 мѣ- сяцѣ вѣзницѣ. Въ своей га- зетѣ помѣстивъ вѣщѣ кар- катуру цѣсаря, Вильгельма, промовляющего до жовнѣ- ровъ, цо не можна бути добрымъ жовнѣромъ, ели естъ ся злымъ християни- номъ. На то поквнуютъ го- ловами Вильгельмъ, В. На- полеонъ и Леоніадъ, котры были добрыми жовнѣрами, хочъ злыми християнами. Най же теперь сидитъ въ козѣ, бо повиненъ бувъ зна- ти, цо зъ „ласки божой помазаниковъ“ въ старѣй Европѣ ще не можна обра- жати.

Треба кітѣвъ.

Mr. Walter Willcox, про- фесоръ соціальной наукъ и статистици на универси- тетѣ въ Buffalo, державъ водчитъ „про зброднѣ и збродняровѣ.“ На диво дав- не и нечуване при концѣ 19 столѣтія, панъ професоръ заявивъ ся за кітми по-прп иншихъ карахъ. И то въ Америцѣ щось подобного можъ почути вѣдъ професо- ра университета. Не першій то чоловікъ зъ высшего свѣ- та, цо знайшовъ ся зъ та- кимъ поглядомъ. Въ Elmira, N. Y. естъ великій поправ- чій дѣмъ для хлопцѣвъ и вже дорослыхъ мужчинъ. Нѣхто бы навѣтъ не поду- мавъ, цо тамъ обладають хлопцѣвъ кітми. Директоръ того закладу Z. L. Brockway робить собѣ цо хоче, власти о томъ знають и пѣкому черезъ голову не перейде, цо се крайне варварство. А того варварства по Аме- рицѣ ще дуже повно

Бачюсть!

На повѣрочной конвенціи „Р. Н. Союза“ ухвалили урядники товариства вели- кое добродѣтельство для тыхъ, цо ще не належать до „Со- юза.“ Рѣшено такъ, цо хто не переступивъ ще 35 року жити може притунати до „Р. Н. Союза“ безъ вступ- ного, але только въ мѣся- цю мартѣ. Передъ тымъ и потому буде выматати ся на ново вступному. Спѣштѣ ся-жъ записувати въ томъ мѣсяцю мартѣ громадно до „Р. Н. Союза“, бо шкода пропустити такой доброй случайности — стати членомъ товариства безъ вступного

пастуха Грива и выправлено до села, зъ часомъ погнано й на панцину. Паничъ мавъ тодѣ вже вѣщѣмъ лѣтъ и не потребувавъ няньки. Цѣка- вый бувъ, цо стало ся зъ Гапною, але не смѣвъ пытати про се вѣщѣ. Только услужный Олека, новый пастухъ двѣрскій, розповѣвъ ему все такъ докладно и зъ такими смѣшными додатками, цо паничъ посмѣявъ ся не мало и забувъ про Ганцу. Швидко по весѣлю сна захорувала и вро- дила сына. Коли прійшла до здоровья, погна- ли еѣ вразъ зъ мужемъ на паньской ланѣ. По- ложила дитину до кобедѣ и пошла. Клала еѣ разомъ зъ кобелемъ въ борозду и обставляла дов- кола снапами, цобы лежала въ тѣнн. Жіючы вѣщѣмъ лѣтъ у дворѣ, водвыкла вѣдъ тяжкою працѣ; жала кенско, поволи и мучила ся при томъ дуже. Польовый, котрый вѣдъ давна мавъ еѣ на оцѣ, теперь, коли була жѣнкою другого, дуже часто захоочувавъ еѣ до працѣ ударами канчука; жала поливаюча слезами волосе. Польовый не пускавъ еѣ до дитаны, котра плакала въ кобѣлцѣ до рознуку и рвала своимъ голосомъ еи материньске сердце. Мужъ еѣ не любивъ, ди- тину еи ненавидѣвъ и коли прійшла зморена и освягла, докучавъ еѣ тымъ, чому не була винна, або бивъ еѣ за леда слово. Такъ пльли еѣ лѣта, тѣ лѣта молодій, котрый въ житю чоловіка звы- чайно бувають райскимъ огородомъ середъ нуж- денныхъ пѣль и пустарѣвъ.

За два роки почорнѣла, высохла, збрядла такъ, цо годѣ еѣ було познати. Погасли живы искорки въ еи очахъ, смѣхъ утѣкъ зъ устѣ. По- чала напивати ся. Такою бачивъ еѣ перизъ па- ничъ, коли вернувъ зб школы на вакаціи. На панцинѣ спѣвала розпуетній вѣнѣцъ, смѣяла ся водбироуи удари канчуками, а водбирала ихъ на мало, цо на полонѣвъ вѣщѣмъ лѣтъ и зав-

зята подганявъ еѣ, чи то махнувши на неѣ рукою, чи то зъ иншой якоій причины, про ко- тру голосно йшли бесѣды въ селѣ и у дворѣ. Бачивъ тако-жъ паничъ еи дитину, тоту не- щасну, онуцѣну и занедбану дитину. Лазила довкола хаты брудна, замурувана, въ одной сорочинѣ, обливаной цо день борщемъ и посы- пуваной порохомъ, лазила то плачущи жалѣбно зъ голоду, то знову муркотячи щось собѣ и свѣваючи подъ носомъ та зъ подивомъ и стра- хомъ вытѣщуючи свои великій, красивы, синѣ оченята на кожного перехожого. Якимъ глибо- кимъ болемъ переймає теперь ще сердце паньске сама згадка про тѣ очи, такий подобній до его влєсныхъ! Жыво, зъ убійчимъ упоромъ стає передъ нимъ думка: „Адже-жъ се бувъ мой братъ! де вѣщѣ теперь? цо зъ нимъ стало ся?“ — А, знаю! — водповѣвъ самъ собѣ на те пытанє зъ тою самою поражаючою ясностью. — Тамъ вѣщѣ на печн лежать, я бачивъ его вчора! Знаю, знаю, — додавъ, згадаючи его исто- рію. Коли дойшовъ до десяти лѣтъ, взято его до двора за подпаска. Пасъ телята, потому ко- ровы въ лѣсѣ, а коли разъ погубивъ худобу и вернувъ съ однимъ лпше батогомъ до двора, коннувъ его розгнѣванный завѣдатель у груди чо- ботомъ, такъ цо вѣдъ разу почавъ влювати кро- вю а потому казавъ его ще высѣити канчуками. Не вставъ вѣдъ того дня — отедъ и мати: по- несли его зъ плачемъ на понахъ до хаты. То було передъ двома роками.

И панъ въ одну мить скочивъ на припѣ- чокъ и поглянувъ у темный кутъ на великой глиняной печи. Подъ брудными пльматами лежавъ тамъ другій костякъ посередъ убійчо смердячого повѣтря. Лице подовгасте, высохле, вѣдъ давна зята подганявъ еѣ, чи то махнувши на неѣ рукою, чи то зъ иншой якоій причины, про ко- тру голосно йшли бесѣды въ селѣ и у дворѣ.

уже выгасил, недвижно поглядали на стелю. Анѣ голое, анѣ стогнана не було чути, лише рѣдкій, тяжкій воддыхъ подносявъ груди. Ноги были вже холодны. Очевидна рѣчь, цо остатня искра житя ледво вже тлѣла въ томъ до решты высаномъ тѣлѣ. — То братъ твой! — крикнуло щось въ нутрѣ у пана такъ голосно, цо вѣщѣ перелякавъ ся того своего власного внутрѣшнього голоеу. И водчуваячи сердцемъ усе те, цо тѣ люде перетерпѣли въ своемъ житю, водчуваячи якъ близкій, якъ коли бы она были частею его са- мого, вѣщѣ почувъ, якъ зимный пѣтъ краплями выступавъ на его чолѣ. Только теперь вѣщѣ поз- знавъ, цо е бѣда, познавъ чимъ она е. Не самъ болъ тѣлесный не грязота сумлѣня, не знеохо- та, безнадѣйность и розпука — але все разомъ — тѣ рухи хробака настопаного ногою, те ло- мане и выдѣне живои людини подъ важкими колесами сусѣпльной несправедливости. — Боже мой! досытъ, досытъ того виду! — зойкнувъ панъ зъ глубины душѣ и кинувъ ся до конаючои невѣсты, котра зновъ почала каш- ляти.

VI.

Довга тѣнь закрыла вѣконце; деревянымъ костуромъ застукано о пшбу. — Гей Гривцку, ты ще дома? — клякавъ зъ надвору голосъ атамана. — Дома — водповѣвъ панъ. — Збирай-же ся на навѣске, сѣно возити! — Не могу, — водповѣвъ панъ. — Жѣнка моя копас, дитина выирає. — Покидай ихъ, нема часу! — крикнувъ атаманъ. — Якъ-жежъ покидати умпродочихъ? — Гриво! Гриво!

нехай и безъ тебе здыхають, а ты йди! Памятай, цо якъ другій разъ тутъ прійду, щобымъ тебе вже не заставъ! Атаманъ поїшовъ, а панъ стоявъ коло вми- раючои, якъ оголомшений, дивуючи ся самъ собѣ, въ якій способъ вѣщѣ называвъ еѣ своею жѣнкою, длычого водозвавъ ся на покликъ „Грив- цку“, длычого не давъ атаманови познати ся яко палъ. Стоявъ такъ довго хвилю, подавъ воды хорѣй, поправивъ лахманы на хлопцю, котрый ледво дыхавъ, хотѣвъ ще щось робити, самъ не знаючи, цо має робити, коли въ томъ скринну- ли дверѣ и войшовъ атаманъ. — Ты це тутъ? — крикнувъ вѣщѣ вамѣщѣ поздорюєня. — Алеж... алеж... простогнавъ панъ, чу- ючи, цо дрожитъ передъ своимъ власнымъ слугою. — Я тобѣ казавъ, лайдаку! йди! — кри- кнувъ атаманъ и цо сиди вдаривъ его косту- ромъ по плечахъ, потому вхопивъ за волосе и поволѣвъ вѣдъ постелѣ до сѣней. Панъ ишовъ якъ неживый, анѣ не думавъ супротивляти ся. — Бери шапку и вилы! — крикнувъ ата- манъ и вдаривши его въ каркъ такъ, цо ему ажъ свѣчки въ очахъ засвѣтили ся, понхнувъ его впередъ себе. — Гриво! Гриво! — роздавъ ся зъ нутра хаты протжний, жалѣбный голосъ. — Маршъ, нехай здыхає стерво! — кри- кнувъ атаманъ. Похиливши голову якъ вѣдъ подъ обухъ, зъ вилами и граблями на плечахъ, панъ вийшовъ на улицю. Улиця була пуста. Сонце вже високо по- дѣйшло. Очевидно все вже поїшли на паньске — вѣщѣ бувъ остатній. Почавъ бѣгти, гнаний и кивъ глужимъ, зѣтрямъ страхомъ и прокло- нами атамана, а въ душѣ его пенаганно роз- давъ ся страшный кашель и крикъ конаючои: „Гриво! Гриво!“

Бончевъ засудженъ на смерть.

Проти Дечка Бончева, адютанта капитана болгарско-го князя Фердинанда, 25. сѣчня скончивъ ся процессъ, въ котромъ засудили его на смерть за то, що замордувавъ свою любовь, Анну Мимовъ родомъ зъ Угорщины. Тому два роки та хороша дѣвчина сподобала ся ему, вонъ ставъ зъ нею жити, а навѣтъ придбавъ потомка. Але де нема бизнесу, тамъ и любовь ничъ варта. Вѣдний Дечко отгрѣбувавъ богато грошей, котрыхъ хороша Гануся не мала, отже рѣшивъ одружити ся зъ старою але красшою на грошѣ. А щобы Гандзя не перешкаждала, послава еѣ до ей родичкѣ въ Угорщину. Коли-жь она довѣдала ся о подломѣ замѣрѣ свего любовника и вернула, то Дечко въ намовѣ зъ однимъ полицѣйскимъ комисаромъ и жандармомъ, вывезли еѣ въ ноци зъ дому и втопили въ рѣдѣ, Маріца. За те судъ засудивъ ихъ обохъ на смерть, а жандарма увольнивъ, бо жандармови они сказали, що мають таке поручене водѣ князя. За таку любовь справедливо належить ся обойчкѣ на шю.

Завернули шляхтича.

Кораблемъ „Ems“ приѣхало минушого тыжня 200 Итальянцевъ, а помѣжъ нми оденъ польскій шляхтичъ — Казимиръ Ritter von Петрасевичъ. Вонъ казавъ, що бувъ офицеромъ при австрійскомъ войску (не велика то честь — примѣтка зецера), однакъ нѣчого не помогла ему шаржа и шляхетскій титулъ. Завернули бѣдолаху за те, що водѣ одной дѣвчины выдуривъ на кораблѣ \$6.00 и обѣцавъ въ Нью Йорку воддати, що оказалось ся простымъ ошуствомъ. — Та якъ бѣдака ще що вкравъ въ Австрію, якъ то шляхта теперь звыкла, то на смѣхъ та на встыдъ намкнулъ до арешту шляхтича.

Не втекла.

Жѣнка одного гандляра деревомъ, зъ Есигъ, тайкомъ покинула своего мужа. Мужъ догадуючи ся, въ яку сторону повандровала, давъ знати на полицію, а яко ознаку подавъ, що его жѣнка важить точно 80 кл. На одной стаціи потягъ ставъ, панѣ выскочили ся зъ вагоновъ, а полиціи вже ждала. Якъ же ту познати, коли только пале. Не думаючи богато, стала важити кождо станию за порядкомъ. Одна важила 80 кл. и се була якъ разъ невѣрна важычка. — Жѣнки не важте ся и не втѣкайте!

Фабрикація ангеликовъ.

Не лише въ польской Варшавѣ, але и въ Нью Йорку вымѣють фабрикувати ангеликовъ. Осъ минушого тыжня найдено на улицяхъ двое неживыхъ немовлятъ. Одно було запакowane въ чорной ручицѣ торбѣ, а друге въ пацѣ въ лахахъ. Обое роду мужеского зѣ слѣдими удупени на шѣ. Полиція слѣдитъ и довѣдала ся водѣ одного кондуктора на стрѣткарѣ, що бачивъ зъ тою торбою одну чорно убрану паню, котра закидала его рожными пытанями, а опѣсля высѣла. Се выало ему въ очи. Шукайте теперь чорнон панѣ.

Бѣднѣ капитаны водѣ полиціи

Въ Чикаго 7 капитановъ водѣ полиціи здеградовано на простыхъ полицменовъ.

Новы книжки.

Партия „Social Democracy“ (напрямъ Демса) въ Сисаго, Ill. выдала агитаційну книжку подѣ титуломъ „Merry England.“ Та обемиста книжка 200 сторонъ дванадцятки, коштуе всего 6 цвт. Кто купуе 25 егз., заплатитъ только одного доллара. Адресъ такий: „The Social Democracy“, 504 Trade Building, Chicago, Ill. — „Литературно-Науковий Вѣстникъ“ выходить разъ на мѣсяць великою книгою. Коштуе на рокъ всего 5 дол. Адреса: Лит. Наук. Вѣстник, Ул. Академична 8, Lemberg, Austria, Galicia. А тижкоже редакция „Свободы“ приймае пренумерату.

Польска соціалістична пропаганда.

Польскій соціалістичный календаръ на р. 1898 мѣстатъ списъ всѣхъ польскихъ робѣтничихъ товариствъ и газетъ. Въ Австро-Угорщинѣ, Нѣмеччинѣ и Америцѣ сестъ 150 такихъ товариствъ, а кромѣ тыхъ суть ще въ Цириху, Парижѣ и Рио-жанейро. Въ большой части газеты друкують ся у Львовѣ и Краковѣ, одна въ Варшавѣ, одна въ Берлинѣ и одна въ Лондонѣ. Найзавзятѣйша пропаганда веде ся теперь на Шлезку.

Колько на свѣтѣ всѣдъ?

Оденъ французскій географъ каже, що на цѣломъ свѣтѣ естѣ нѣ меньше нѣ больше лишь 5000 нарѣчій а 860 бесѣдъ, цѣлкомъ рожныхъ. Въ Европѣ нарахувавъ той ученый 89, въ Африцѣ 114, въ Азій 123, въ Америцѣ 417, а решта 117 мовъ по рожныхъ островахъ. Варта бѣ сытати ся того ученого, чи числитъ таковы нарѣчій, чи тамъ мовы „Амер. Руск. Вѣстника“ або галицкого „Галичанина.“ Бо тогда выпало бѣ ще больше.

Милостивый монарха.

Нѣмецкій цѣсаръ помиловалъ редактора Трояна, котрого за образу маестату засудивъ быть судъ на два мѣсяцѣ взыницѣ на фестунгу. — Редакторовъ засудженихъ за образу маестату провадятъ черезъ улицѣ мѣста въ кайданахъ.

Не треба коней.

Писавъ конскій гандляръ до своего прпателя до Вашингтону, чи не треба тамъ коней. Той водписавъ ему такъ: Ту въ насъ ѣдятъ мешканцѣ або электричними карами, або на байскляхъ, а правительство заемотрѣло ся ослами, отже не треба коней.

Кобы танъ подѣлти вомѣжъ робѣтничовъ?

Въ головной касѣ въ Вашингтонѣ назбирало ся ажъ \$163,670,000 резервового гроша въ золотѣ. Тамъ лежатъ грошѣ безъ хѣсна, а бѣднѣ робѣтничкѣ ѣсти немае що.

Попещеть лютитъ ся.

Зъ столицѣ Индїи, мѣста Бомбаю 27. сѣчня донесли урядовѣ вѣсти, що въ послѣднемъ тыждни умерло на холеру 834 людей.

Колько Индїанъ въ Америцѣ?

Всѣхъ Индїанъ рахують нынѣ только 249,273. На школы индїанскїи выдала держава въ 1896 р. 2,056, 515.00.

Величезна вура.

Два 2. с. м. лютила егз. страшна снѣговница въ Бостонѣ и на околлиці. 36 людей стратило жите — 7 миліонѣвъ шкоды.

Читаемо въ „Амер. Русск. Вѣстнику.“

Въ Нью Йорку была така страшна буря, шо ажъ домами колыхала. Нашъ редакторъ, якъ писавъ вступную статью, то ажъ ножицѣ зъ рукъ зѣ страху выпустивъ.

Американскій помыслъ.

Оденъ Американецъ копавъ за нафтою дуже глубоко, вложивъ въ тое предприятие свой малый капиталъ, але на его нещасте, тамъ засыпала ся цѣлкомъ. Що-жь робити? — Скидае зъ себе все свое убрание и кладѣ надъ ямоу. Люди переходячи здивовали ся, по лежвтъ убрание надъ засыпаною ямоу, дали знати властямъ, котри своимъ коштомъ водкопали яму, бо думали водшукати засыпаного якогось чоловѣка. Коли выкопали на ново, эластитель надѣйшовъ и красонимъ подыкувавъ за тое добродѣйство, бо дѣйсно показала ся другого дня нафта.

Давацкѣ завѣщанс.

Въ Вѣднѣ умеръ оденъ дивакъ, шо записавъ великій свой мастокъ шестомъ сестричнямъ и шестомъ сестринцямъ, але подѣ условіемъ, шо кождый сестричнѣцъ мае взяти собѣ за жену, именовъ Антонину, а кожда сестринница мае постаратися о мужи, именовъ Антонъ. Всѣ перво роднѣ дѣти зъ тыхъ супружествъ мають называти ся Антонъ, або Антонина и всѣ слюбы мають бути заключеніи въ день св. Антонїя, — Шкода шо еще забувъ установити, чи слюбы мають водбуватися въ день, чи въ ноци?

Полякѣ о Полякахъ.

Газета польска „Patriota“ на повитане оо. езуѣтовъ, прѣбывшихъ зъ св. мисією, такъ пише: „Двохъ оо. езуѣтовъ (Поляковъ) прибуло ту до Філадельфїи въ цѣляхъ мисійныхъ. Оденъ зъ нихъ важить около 300 фунтовъ“. Наша Русь американска не може еще похвалити ся такими патриотами.

— Въ Спол. Державахъ мають право голосованя и бути выбраными до всѣхъ урядовъ, кромѣ на урядѣ президента,женщины въ слѣдующихъ державахъ: Colorado, Utah, и Wyoming. Въ Kansas можуть женщины голосовати только при муниципальныхъ выборахъ.

— Въ Канадѣ потребуютъ 1000 робѣтничковъ до будовы колеѣвъ въ Crow's Nest. Платятъ \$1.50—\$1.75 денно. Ану, чи нашѣ люде идутъ до работы, чи будутъ вѣгрѣвати ся при пецахъ?

Вѣсти робѣтничѣ.

— Boston, Mass. Въ сенатѣ державы Мезечуэетсѣ предложивъ сенаторъ Williams внесенне, чтобы губернаторъ назначивъ комитетъ, складующій ся зъ 5 членовъ, котрый мавбы ся заняти розслѣдженемъ положеня ткачѣвъ въ той державѣ и свое спарвованне предложити слѣдующей легислатурѣ. Се здася лишь лапка на хвѣлку, чтобы втихомирити робѣтничковъ, котри теперь стрѣпкуютъ и цѣлкомъ не думаютъ уступити. Панамъ сытымъ прѣцѣнь такъ ходитъ о добро робѣтника якъ псу о пятю ногу.

— Youngstown, O. По всѣхъ фабрикахъ желѣзныхъ записана работа на цѣле лѣто, бо есть богато замовленъ. Фабрика „Youngstown Bridge Co.“, котра была два разы згорѣла, незадолго скончитъ ся будувати.

— Detroit, Mich. Въ копальныхъ Карнегого въ Ironwood знижено 4000 робѣтничкамъ платню о 10 проц.

— По стальныхъ фабрикахъ того самого миліонера въ Homestead пообтяговано таковы немилосердно робѣтничкамъ центы, за то въ тыхъ фабрикахъ мають достарчати стальныхъ плитъ до военныхъ кораблѣвъ за менчу цѣну якъ \$300 за тону. Споминаемо про се для того, бо минушого року оповѣстило правительство Сполуч. Державъ, котро до сего часу замовляло тѣ плиты въ его фабрикахъ, шо если вонъ буде надальше жадати ту саму цѣну, то правительство буде мусѣло замовляти де инде або поставити свои фабрики. Зарѣчку шкода стратити, зыску не можна отбувати, для того треба отбугнути робѣтничковъ платню — подумавъ со бѣ милосердный миліонеръ.

— До фабрики American Steel Casting Co. въ Sharon, Pa. мають добуватися зъ днемъ 1. марта дальши водѣлы, въ котрыхъ знайде занятіе 200 робѣтничковъ.

— New York, Цѣна за тверде вуглѣ поднеслась о 10 цт. на тонѣ.

— Компаніеты великой желѣзной фабрики Wheeling Iron & Steel Co. въ Пеннїи, — Шкода шо еще забувъ установити, чи слюбы мають водбуватися въ день, чи въ ноци?

— Bridgeport, O. Зъ причинъ, шѣ въ копальныхъ и друту, злучились въ могучій трѣтъ зѣ капиталомъ \$87 миліонѣвъ долл. Въ наслѣдокъ того получена подышено цѣну о оденъ долларъ за тону а въ маргѣ мае наступити дальше подышенне. Непомоглѣ бѣ и 87 миліонѣвъ, если бѣ мѣжъ робѣтничковъ была еднѣсть, солидарность.

— На день 15. февруара скликана конвенція майнерѣвъ питебургской околлицѣ въ цѣли выбора новыхъ урядничковъ унїи до Альтѣны.

— На рѣцѣ Hudson виробуютъ теперь лѣдъ. 1500 робѣтничковъ працуютъ, чтобы нарубати 650,000 тоннъ лѣду.

— Хотий страйкъ робѣтничковъ, працующихъ по фабрикахъ бавонныхъ виробовъ, треваетъ уже четвертый тыждень, нема наименшого выгяду на скорѣ его полагжене, бо обѣ стороны, робѣтничкѣ и хлѣбодавцѣ, не хочуть уступити. Страйкъ потревае еще не знати якъ дово. Колп-бѣ покривдженѣ робѣтнички вездю трамвали ся разомъ, побѣда была бы скорша — тычасомъ дѣкуды робѣтнички не знаютъ чи не хочуть розумѣти солидарности и черезъ те пеуютъ лишь п продовжають справу, пр. въ Willi mantic, Conn. знижено платню о 10 проц., они згодили ся на то, бо робятъ дальше за знижену платню.

За „Свободу“ належить ся заплатити!

— Кто хоче читати правдиво хлѣпку газету та довѣдатися якъ тамъ братя въ краю борють ся зъ своимъ ворогами, нехай запише собѣ газету:

Де-що цѣкавого.

— Трафляють ся часы, въ котрыхъ наймудрѣйшимъ е той, кетрый знае наименше.

— Сли панскій редакторъ, проповѣдники и политики, котри стоятъ въ услугахъ капитализму, твердятъ, шо тѣ, шо организуютъ робѣтничковъ, хотятъ знести приватну власность, суть подобны до того сотворѣня, шо сама дре мѣшокъ п са ма кричить. Прѣцѣнь нѣхотѣиши лише капитализмъ зѣѣдае власность тяжко працующихъ масъ.

— Есть маленькій дѣмъ, котрого дверь може кождый замкнути, сли только хоче. Вонъ находится ся просто подѣ носомъ. Куме не забудьте тое пригадати пенсіонаному о. протоеревови.

— Гардеробу нѣмецкого цѣсара цѣнятъ на два миліоны марокъ; 12 люкавъ обслужуе еѣ. Суть тамъ униформы рожныхъ заграничныхъ державъ зъ цѣнными ордеррами и окрасами. И на шо ему только? Чи не зробивъ бы лѣпше якъ бы тѣ грошѣ роздѣливъ мѣжъ бѣднѣхъ своихъ столицѣ.

— Около повтора миліона людей працуютъ въ копальныхъ вуглѣ подѣ землекю. На Англию припадае 535000, на Нѣмеччину 285000, на Бельгію 100000, на Россію 400000, а на Спол. Державы п. Америки 300000 людей, мѣжъ котрыхъ вчислѣний суть вже певно и нашѣ русскій майнеры. Число робѣтничковъ працующихъ въ копальныхъ металѣвъ на цѣломъ свѣтѣ, выноситъ 4 миліоны.

— Канадскій министръ финансовъ, William Stevens Fielding, зачавъ свою карьеру яко репортеръ одной газеты. По репортерѣ нашомъ „Свободы“ годѣ того сподѣвати ся!

Переписка редакція.

На дняхъ одержали мы зъ края 80 цвт. яко пренумерату на „Свободу“, однакъ и доси не знаемо водѣ кого та грошѣ похалдыть, бо кромѣ почтового переказу не було до насъ жадного листу, котрый бы похалывавъ водѣ кого тѣ грошѣ.

Ч. парашинъ въ St. Clair, Pa. — Педаню одержали мы зъ St. Clair, Pa. дописъ про тамошнїи парафиальни водпосеня, однакъ помѣстити еѣ не можно тому, шо неясно написане, а по друге, шо дописуватель не подѣлъ своего назвиска. Мы дуже радо помѣстимо у „Свободѣ“ осею дописъ, лишь най дописуватель докладнѣйше опише цѣлу справу.

Заплатили за „Свободу“ въ мѣсяцъ январю 1898 р.

Edwardsdalle, Pa.	
Юрковичъ Ив.	\$2.00
Pittsburg, Pa.	
Соколь Захаръ	3.00
Кидовъ Данько	1.00
Shenandoan, Pa.	
Савулякъ Грегъ	2.00
St. Clair, Pa.	
Гербутъ Андрѣй	1.00
Поланскій Грегъ	1.00
Janesville, Pa.	
Судакъ Андрѣй	2.00
New York, N. Y.	
Парилъкъ Ив.	2.75
Pleasant Home, Map., Canada.	
Драганъ Ст.	1.00
Shamokin, Pa.	
Жилъчъ Ал.	2.00
Jersey City, N. J.	
Вашенко Петро	2.80
Читальни им. Шевченка	2.00
Надла Теодоръ	1.00
Newark, N. J.	
Урбанъ Иванъ	2.75

Хто хоче читати правдиво хлѣпку газету та довѣдатися якъ тамъ братя въ краю борють ся зъ своимъ ворогами, нехай запише собѣ газету:

„ПРОМАДСКІЙ ГОЛОСЪ“

Коштуе \$1.50 на рокъ. * Платити треба напередъ. * Заповляти можна черезъ редакцію „Свободы“.

Если кто має гадку о себѣ зъ весною на фармѣ въ Канадѣ, най напише до мене, а опишу ему докладно, шо мае робити, якъ хоче тамтуды выбрати ся. Нашыхъ людей зъ Галичины и зъ Буковины тысячки о себѣ на добрыхъ земляхъ. И зъ Пенсильвеніи вже колька родинъ распочали тамъ газдовство. — Корыстайте люде зъ доброй способности. Ту до майнахъ нѣчого не добробите ся.

Адреса моя :

Rev. Nestor Dmytrow
89 Johnson Str.
BUFFALO, N. Y.

АНТОНІЙ ОНУЩАКЪ
214 W. Lloyd, Str.
— SHENANDOAN, PA. —
* Русскій гетель. *
Чи вы вже люде не перестанете ходити по чужихъ готеляхъ и спомагати своимъ пентами другѣ народности? Та по шо шукати чужихъ богѣвъ! — Давѣтъ добре по Шенандорѣ, а певно знайдете своего чоловѣка, въ котрого и вино и віска и пиво и темперъ и другѣ добры и все свѣжїи напитки, а услуга чемна, бо все жѣ то у Русины. А ще який то Русинъ? Кождый его дуже добре знае. Та-жь то Антоній Онущакъ. Ну и якъ-же не зайдете до него? — Грѣхъ бы бувъ смертельный якъ бы вы Русины въ Шенандорѣ оминали того широго Русина.

HENRY FREY
PHOTOGRAPHER
421 Lackawanna Ave.
Scranton, Pa.
Хочеть мати красну фотографію, вѣрний портретъ, зайдѣ до того фотографа. Нертанъ зѣ слобю зайдѣ въ жыкоу до него, дай ся знати, а будешъ маъ на цѣле жите помату. Маешъ ладну дитинку дай фотографовати у него, а будешъ мати краснїи образъ, естѣ у Васъ братство, най зайдѣ до того фотографа, а вонъ Вамъ зробить фотографіи и портреты, какъ хочете. — У него рожнороднїи фотографіи и портреты можна замовити и то по дуже умѣркованой цѣнѣ. — За работу гварантуе.

H. FEINBERG,
ЗЕГАРМІСТРЪ и ЮВЛЕРЪ.
Мае свой великій складъ въ рускомъ домѣ, коло руского стору на Shamokin Str. въ ШАМОКІНЪ, ПА.
Направляє зегарки дуже добреитанѣ. Мае на складѣ великій выборъ зегарковъ золотыхъ и сѣрѣбныхъ и сѣрѣбное до дешевыхъ цѣнахъ.

РУСКА ГРОСЕРНЯ Семана Юшакъ
на River Str.
OLYPHANT, PA.
У Юшакъ достанете все, шо только до ѣдження потрібне и найтуньше. Купуйте, братя Русины у своего, жидѣвъ не спомагайте, бо уже и такъ збогатѣли ся нашимъ грошемъ.

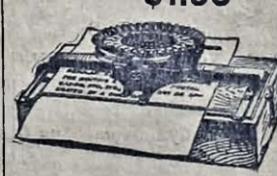
Іосифъ Пейко
русскій готельникъ
— Cor. Commercial & Franklin Street —
въ ШАМОКІНЪ, ПА.
Запрошуе всѣхъ Русинѣвъ до себе на свѣже пиво и добру віску. Хотите добре забатити ся, идѣтъ до Пейка. Чекаешъ на стрѣтку, зайдѣ до Пейка, а нѣколи не змигнешь, бо кара иде попри самѣ двери. R 12

РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
* Іосифа Осенякъ *
въ ОЛИФАНТЪ, ПА.
Чи знаете хлѣпцѣ, шо Іосифъ Осенякъ мае готель на River Str. коло руской церкви въ Олифантѣ? — Ану идѣтъ подвѣстити ся, якъ красно у него. Саля красна на забавы. Пиво и всѣ иншїи напитки все свѣжїи, ажъ мило выпити и забавити ся у своего.

САМОКІЙ РУССКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ YONKERS
Лазора Сиротяка,
48 Washington str.
YONKERS, N. Y.
Хто не знае Лазора Сиротяка? Вонъ мае красно заряджени стору, гресерню и бучерню. Посылае грошѣ до старого краю на всѣ части свѣта, скоро, танько и безопасно. Продае таковы шифкарты на всѣ лінії. Хто пѣзъ земляковъ хотѣвъ бы водѣхати до старого краю, нехай зайдѣ по дорожѣ до Сиротяка и купити собѣ шифкарту у него а вонъ водпровадитъ его ажъ на шифъ.

На шо давати ся здератъ жидѣвскимъ агентамъ по Нью Йорку? Идѣтъ до своего!

НАЙТУНША НА СВѢТѣ
машинна до друкованя
ЗА \$1.50

Той образокъ представляе машинку до друкованя листовъ, адресѣвъ и т. и. Кождый, хто лишь знае буквы, може лѣгко друковати. Буквы не треба складати, бо въ той машинцѣ вже суть буквы и числа уложени ридомъ на одномъ плѣтѣ. Аны нѣхъ не треба особно въ чорнон машинѣ, бо машинка тое сама робитъ, такъ якъ и въ другихъ великихъ машинкахъ до друку.

Тую машинку въ хорошой бакѣ зъ фляшечкою золотого чорнила поділку вамъ за \$1.50.

За почту я плачу.
Замовленя и грошѣ посылайте на адресу:

S. Keltonik,
OLYPHANT, PA.
Lack. Co.

HONOLULU.

Мы часто любимо уживати сеп назвы, як хочемо кого назвати диким чоловіком, кажемо, що сей чоловік дикий, неотесаний, як бы зь Honolulu. Як вже так кажемо, то повинні мы бо дай десь цю троха знати, що се Honolulu, де те Honolulu и т. д. Найже-ж кождий, як цкавий, прочитає собі то буде знати.

На заходь водь San Francisco, 2.700 миль на тихомь океань суть островы, котры называють ся: Гавайи, по англійски: Hawaii, Nei, Hawaiian Island, або Sandwich Island. Тыхь острововь есть 12 числом и занимають вьсь 6,677 квад. миль.

Они называють ся: Hawaii, Maui, Kohalove, Lanai, Molokai, Oahu, Kauai, Niuhau, Molokini, Lehua, Kaula, и Nihoea. Ты вь островы суть гористы. Майже вьсь островы суть вулканичны, то значить, що зь ихь горь вьбухае огонь и выкидае огнисту масу. Вь горахь находят ся цинни минералы, як: сульфурь, шпирит, амонякова соль, кварць, хризолит, гипс, сода-алюмь, гляберка соль, нитр и калцинь.

Климат на тыхь островахь есть горячий, часты вьтры пануют. Земля дуже урожайна — высокы травы росуть, и придатна подь управу роль. Горы покриты льсами высоко-пенными. Рькь богато, а вь горахь озера. Головнымь продуктомь есть тамь цукер. На 50 плянтацяхь продукують 40.000 тонь рьчно цукру; кромь того продукують молясь, бавовну, скоры, рыжь и бананы. Вь 1890 р. вывезли зь тыхь острововь цукру за \$32,347,690, а то: до Спол. Державь за \$24,735,670, до Англии зь \$6,038,130, до Ньмечины за \$2,008,600, а проче до инныхь державь. Подь управу цукровои тростаны есть на тыхь островахь 67,849 акровь земль. Первьей мешканць острововь тихого океану були люде маляйской расы, походячы зь Азии. Вьсьхь мешканцьовь вь 1890 р. було 89,990. Уродныхь тамь 34,436, прочы чужинць. Наибольше тамь заходят Хинць и Японць. Але суть и Американць (1,928), Англиковь вь 1890 р. було 1,344, Ньмцьовь 1,034, Португалцьовь 8,602, Норведовь 227, Французовь 70, а минувшого року зайшло тамь 34 особь нашихь Русиновь зь Борщевского повьту, зь Галвчыны, яко контрактowy робьтници.

Островы Гавайи водкрыв испанский море-плавец Гетано вь р. 1542. Американский капитан Cook водвьдавь островы 1778. Вь тыхь часахь устрои державный на островвахь бувь феодальный. Вь чась визиты капитана Кока було вже 5 чи 6 независимыхь королвь, котры рядили поодинокими щепами. Першй мисіонарь зь Спол. Державь, числомь 7, заехали на ты островы 1820 р. До 1872 р. были король наследный. По смерти короля Камегамега вибирала легіслятура короля. По довгихь розрухахь вь краю, предложено вь конци зреформовати конституцию до одобреня Спол. Державамь, что и през. Cleveland зроби.

РУССКИЙ САЛОНЬ
Петра Серафима
„на новьхь мьстахь“
вь Шамокинь, Па.
Где якь где, але у Серафима то уже можь найльпше забаватися а и порядку сляну пива выпити. Кто у него лишь разь бувь, не хоче больше вьде пойти, только до него. Мае такожь файну галю, где можь водбувати митинги, а и потанцьвати собь.
Хочешь мати „good time“
вди до Петра.

бывь. Вь р. 1894, 4. июля, проголошено островы Гавайи республикою и выбрано президентомь провизоричного правительства, Санфорда В. Доле.
Головне мьсто тои републики называе ся Honolulu, мьсто портове. Корабль зь Савь Франциско и зь Ванкуверь заждають звычайно до того порту. Климат вь мьстахь морский, дуже приемный. Мешканцьовь мае мьсто 20,487. Прекрасны публичны будынкы, як: парламент, рим. кат. катедр, почтовый будынок и др. Разомь есть тамь 3 церкви 2 шпиталь, велике число школь., публична библиотека, театр, 5 друкарень, банк, телеграф, телефоны, електричне освьтлене и т. др.

Властитель плянтаций цукровыхь, бавовны и др. мають право наймати робьтничковь за контрактомь. То значить, робьтничкь подишсе ся пр. черезь 3 роки робити за умовлену цьну и не може вьдоть робиты выступити скорше, як за три роки. — Те варварске право намьряе теперьшныи рядь, як доносить газеты, знести. За такихь контрактowychь робьтничковь пошли и наши Русины, числомь 34. Они мешкають вь мьстоности Параико на островь Hawaii. Пшуть зь водтамь, що имь дуже лихо поводити ся. Роблять на цукровыхь плянтацяхь дуже тяжко середь незвычайного горяча. Дорожня тамь велика, такь, что за \$35, котры достають вь мьсяць, ледви зь родиною можуть выжити. Подают имена колькохь нашихь людей: Никола Голубатый, Тымко Гацуляк, Панько Якимшинь, Ивань Бончарский, Теодорь Черный, Станиславь Кавчал и Василь Якимшинь. Кто бы хотвь ласть тамуды чустити най адресу такь: Mr. Nicolas Holowatyj, Paraikou, Hawaiian Island.
О. Н. Дмитровь.

Lehigh Valley R.R.

Time Table taking effect Jan. 16, 1898.
Пасажерскы трени зь Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem о год. 8:40 до полудня; а 12:18, 2:30, 5:28 и 8:10 по полудня.
До Philadelphia и New York-у о год. 8:40 до полудня и 12:18, 2:30 по полудня.
До Centralia, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до вьсьхь станций вь околныхь угледныхь о год. 8:40 до полудня и 12:18, 2:30 по полудня.
До Shamokin о год. 7:30, 9:40 и 11:30 до полудня; а 2:17, 4:38, 7:18 по полудня.
Экспресовы трени до Philadelphia и New York-у о год. 8:40 до полудня; 12:18 и 2:30 по полудня.
Недильныи трени до: Philadelphia и New York-у и до вьсьхь станций между тымхь мьстами о год. 12:15 по полудня.
До Pottsville, Hazleton, Allentown, Wilkes Barre и до вьсьхь станций вь околныхь угледныхь о год. 12:15 и 5:55 по полудня.
CHAS. S. LEE,
Genl. Pass. Agent,
R. H. WILBY, General Supt.
УВАГА: Кто хоче вьзяти па Весты, най кунити собь тикеты на лугайску жельзницю, бо набутишиа и найвыгодильшиа. По близши информации удавайте ся до: J. BEN. GOULD,
Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa.

РУССКИЙ САЛОНЬ
Петра Серафима
„на новьхь мьстахь“
вь Шамокинь, Па.
Где якь где, але у Серафима то уже можь найльпше забаватися а и порядку сляну пива выпити. Кто у него лишь разь бувь, не хоче больше вьде пойти, только до него. Мае такожь файну галю, где можь водбувати митинги, а и потанцьвати собь.
Хочешь мати „good time“
вди до Петра.

ОДИНОКИЙ РУССКИЙ ШТОРЬ

вь
ОЛИФАНТЬ ПА
ГЕОРГИЯ ХИЛЯКА
Звьстного русского патриоты.

Есть се наилучше заосмотренный зь вьсьхь шторовь во вьсьхь потрбньхь товары и всякого рода по якь найтальшой цьнй.
Кождый тамошный Русинь уважаючи себе правдивымь и щирымь патриотомь, най спшьт до своего русского штору. Особенно нашй гадзынь най йдуть громадно!
На що Юськовь, Шмульвь спомагають? Идть до своего.

Юлиянь Копыстьянскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
420 W. Pine st.
ШАМОКИНЬ, ПА.
Перворядный салонь русский. — Найлучшй напиток можна ть достати, як: пиво на шклянки и бутельки, вина розманитого гатунку, горьвки досконалы, цигара дуже добры.
Спшьт Братя Русины до своего братчика Юлька.

Руска бучерня.
— Russian Meat Market —
OLYRHANT, PA.
КУЗЬБЫ СВАЛЫ.

Гей русский господинь, чи не перестанете вы вже разь купувати у чужихь? Та по що тгати ся за чужими, коли у своего Русина такь само всего достати можна. А оть погляньте! Тамь вь Олифанть есть вашь русский бучерь Кузьма Сваля. Мае вонь свьже, добре, тане мясо всякого рода. Розвозить вь чась и пунктуально. Ану-жь зайдть до него и попробуйте вьдоть него куповати мясо, а певно не пожалуете!

THOMAS A. ULIACKAS & JOSEPH RAUTKIEWICZ
436 Cherry str.
SHENANDOAH PA.

Гей темперамы, читайте! Кто зь вась хоче достати доброго темперу и зайь бир-у вь бутелькахь най зайдь до гуртовного складу Т. Улячка и п. Райткевича а певно не пожалуете!
Ану попробуйте!

Одинока руска бучерня на цьле мьсто на Second str. на противь друкарнь „Свободы“

Ю. Щапчика и Г. Трохановского.
вь Mt. Carmel, Pa

Вь кождой хвили свьже мясо всякого рода. И волове и теляче и вепрове. Ану газдынь не волочть ся по чужихь — мае своихь!

ЛИШЬ ОДЕНЬ РУССКИЙ ВУЧЕРЬ НА ЦЬЛЕ МЬСТО

Бенедикъ Талпашъ
напротивь русской плебаньи вь Шамокинь, Па.

Братя Русины! У Бенедика достанете все свьже и здорове мясо. Хвалитя его бучерий не потребуемо, бо добре само ся хвалитя, — Скажемо лишь, що правдивый Русинь и патриота не буде иншого мяса йсти лишь зь русской бучерни.

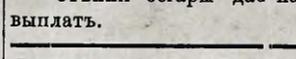
Steam Laundry.

Мае сорочки, ковньрики, маншеты и другы рьчи до праны, то занесьт до Mt. Carmel Steam Laundry. Водь сорочки 10 цнт., водь ковньрика 2 цнт., водь маншетовь 4. цнт.— Офьс той есть за Righter's--овымь штормомь зь-заду.

Если хто потребуе конь и керичи на весья або похороны може достати по дуже низькой цьнй у:
Robertsons Livery
West 2-nd Str.
Mt. Carmel, Pa.

J. LIACHOWICZ

(Л. Ляховичь)
425 Shamokin st.
ШАМОКИНЬ, ПА.
Польско-литевский zegar-mistrz и ювьерь
Всякы направы zegarowь виконуеть точно, тальо и вь короткомь чась и за направу гарантуе. — Мае на складь великыи выбрь zegarowь золотыхь и срьбныхь по дешевой цьнй, и на доброту кождого zegarka гарантуе. Обручки слябны, якь хто купуеть достает вь поларунку гарный будзьк.
Ствьныи zegary дае на выплать.

O. Murdza & Bro's
46. Second st.
MT. CARMEL, PA.
О. МУРДЗА и БРАТЬ.

Шторь заосмотренный вь найльпшй товары, спроваджованый впроть зь найпершихь складовь. — Майже вьсьхь Русиновь вь Mt. Carmel заосмотрюе вь живности. Продае такожь одягь майнерский и посылае грошть до старого краю тань, точно, скоро и беспечно.
Свой до своего — вь до чужого не пхай ся. Жидовь оминайте зь чалка!

Гавриль Малляк

Гуртовный складь (Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсьгды на складь свьже добре пиво вь великихь и малыхь бочовкахь зь найлучшихь броваровь, горьвки (whiskey) и лькеры найльпшого гатунку

Братя! замовляйте у своего!

РЕСТАВРАЦИЯ и КАВЬЯРНЯ.

* **TROMETTERS'** *
(Тромейтерь)
Cor. Rock & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.
напротивь National Bank.

Свьданы, Обьды, Вечери.
Вь кождомь чась можна достати такь горячий якь и зимний перекуски. Потравы прилагоджены на европейский способь, дуже смачно. Услуга пыльна и солидна.

Особный покой для родинь. — Найлучшй вина, пива, ликеры, виски и вьсь можливый напитки. Цьна дуже мала.

Препоручае ся вьсьмь сью реставрацию, а передовсьмь прифьднымь.

Пашучий сей адвертай-сменть ручить за Тромейтера.

Ивань Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.
ОДИНОКИЙ ШТОРЬ НА ЦЬЛЫЙ EXCESIOR.
Всякы потрбньхь рьчи до жия, якь такоже убраня майнерский и звычайный можна купити. Посылае такожь грошть до вьсьхь частей свьта, скоро, тань и беспечно
Продае шифкарты.
Не водь нынй вже знають люде солидного председателя „Союза“.

ВЛИКИЙ КОМПАНИЧНЫЙ ШТОРЬ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЬ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.
Наибольшй русский компаничный сторь вь Америкь. Заложеныи ще вь роць 1889, а теперь побольшеный, украшений и на нову урядженый. Новый домь великий, красный, котрый компания купила 1896 року за \$18.000 показуе, що може компанична работа. — Вьсь рожумный Русины належат до тои компании, купуют зь своего власного штору значить, спомагають самыхь себе. — Мьсячно обертае сторь сумою \$2000.
Заряджае нимь:
Теодорь Федько

LAUER BREWING CO.
вь READING, PA
ЗАЛОЖЕНый 1866 року. — Вырбляе 25.000 бочокь мьсячно.
Пиво одного зь наибольшыхь броваровь вь Pennsylvania „LAUER BREWING CO.“ есть вольне водь всякихь примьшкочь, и для того есть найздоровшимь. Завсьгды одной и тои самой доброты и приемного смаку и есть споряджане подь зарядомь одного зь найздобнейшихь и досвьдченыхь пивоваровь.
Вырбляе вь найльпшомь гатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.
Салоньсты и приватныи родины повинны замавляти пиво лишень вь броварь:
LAUER BREWING CO.
READING, PA.

ОДИНОКИЙ РУССКИЙ ГОТЕЛЬ
Д. Геренчака и Ф. Михальского.
вь Jersey City, N. J.
38 Green Str.
Кождый Русинь идучий зь края, чи до края, або маучий яку потребу вь Нью Йорку, чи околци, повинень вступити до того готеля, бо:
Туть достане найздоровшй и найтаншй напитокы всякого рода.
Достане нощльгь таный, чистенький и беспечный.
Понже зь того готеля лишь пару кроковь до пенсильванийского, литевского и центрельского дьна, а такожь дьна, звьдкы стрьткаркы розходят ся по цьлымь мьстхь и околци, якь Newark, Bayonne и т. д.
Феры до Нью Йорку и Бруклина такожь подь носомь.
Вь томь готель порадить вьсьмь вь л а т и о, де тану шифкарты купити, а если не знаете, то заправадьте вась охотно на дьно, або на шифу, та загалгь дадуть всяку добру раду.
Вь готелю томь е такожь прекрасна галья на митингь, забавы и весья.

Чтайте и уважайте.
Стань и огляни вьсь вьзы для бучеровь, гросерничковь, голсельничковь (до розвоженя пива) и розлячней другий, робленый зь найльпшого матерьялу и найльпшой работы.
Головне ковальство
Специально вырбляють ся жельзныи плоты, и обгородженя надгробничковь.
J. B. Zimmerman
Cor. Independence and Market str.
SHAMOKIN, PA.

Dr. F. J. Meek
Д-рь. МИКОЛАЙЧИКЬ
Cor. Shamokin and Chesnut str.
Одинокий лькарь, слявляющий на цьле мьсто. Льчить всякы хоробы совьстчо и вь короткомь чась. Особливо незроченный лькарь вь справвахь положничихь. Говорить по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимь Русинамь.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХОРОНОВЬ.
Вынаймае такожь керичи на похороны, хрестини и весья по дуже низькыи цьнахь.

300
PEARL and MULBERRY at SHAMOKIN PA.
Удавайте ся вь потребь до него.

СВОЙ ДО СВОГО!
Серьмь Лучковець.
E. INDEPENDENCE near VINE STR.
вь Шамокинь, Па.
— РУССКИЙ ГОТЕЛЬ. —
Чистенький тамь готель зь всякими выгодами. Пиво, вино, виска, темперь и другий напои все свьжй и найльпшого гатунку. Услуга чема и солидна. Сялянки великы и малы после вьподобы.
Люде! Вже чась покинути чужихь, а пора вже себе самыхь подпомагати.

William D. Chmielewski,
231 E. Centre str.
SHENANDOAH, PA.
Панове салоньсты зь Шенандорь и вьсь, що хочете набути для себе виски, пива, темперу вь большой скьлкости, зайдть до В. Хмьльовского и замовляйте напитки у него. — Найнезарабляють зь вась чужий, дайте заробити своему, боже Хмьльовский честный и справедливый чоловікь — „Свободу“ пренумеруе.
Купуйте у него!

Dr. John Szlupas
421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.
Знаменитый лькарь. Довголитня практика дала ему способность стати добрымь лькаремь. Льчить успашно всякого рода хоробы. Мае такожь свою власну аптэку, вь котрой вырбляють ся дуже добра и помочныи лькарства.
Розмовити ся по руски, литевски, по польски и по англійски. — На цьлой околци знають добре Шлюпаса!